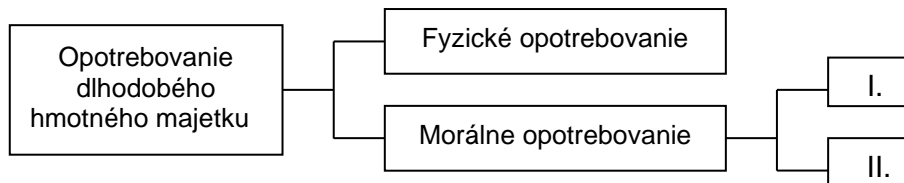

8.

ODPISY

Dlhodobý hmotný majetok sa používaním opotrebuje, teda postupne stráca svoju hodnotu. Tú časť hodnoty dlhodobého hmotného majetku, ktorá zodpovedá jeho opotrebovaniu a ktorá sa prenáša do vyrábaných výrobkov alebo do iných výkonov podnikateľského subjektu, vyjadrujú odpisy.

Schematicky možno opotrebovanie dlhodobého hmotného majetku vyjadriť takto:

Fyzické opotrebovanie vzniká predovšetkým v dôsledku používania majetku. Predstavuje dvojstranný proces, ktorý sa na jednej strane prejavuje v úbytku hodnoty dlhodobého hmotného majetku a na druhej strane v prírastku hodnoty vyrábaných výrobkov, resp. vykonávaných prác či poskytovaných služieb.

Morálne opotrebovanie I. je vyvolané rastom produktivity práce, keď sa nový dlhodobý majetok vyrába lacnejšie a preto klesá hodnota rovnakého dlhodobého majetku už vyrobeného.

Morálne opotrebovanie II. je vyvolané technickým pokrokom, keď sa vyrába dlhodobý majetok s technicky dokonalejšími parametrami, v dôsledku čoho klesá hodnota skôr vyrobeného dlhodobého majetku s menšou výkonnosťou.

Morálne opotrebovaný dlhodobý hmotný majetok sa často nahrádza skôr, ako je úplne využitý, t. j. skôr, ako je fyzicky opotrebovaný.

Ako už bolo povedané, **peňažné vyjadrenie miery opotrebovania dlhodobého majetku za určité obdobie (rok) predstavuje odpisy dlhodobého majetku.**

Podľa platnej legislatívnej úpravy v SR rozlišujeme dva druhy odpisov, a to daňové odpisy a účtovné odpisy.

Daňové odpisy upravuje zákon 3595/2003 Z. z. o daniach z príjmov a jeho následné novely. Tieto odpisy sa zohľadňujú pri stanovení základu dane z príjmu, t. j. o výšku daňových odpisov sa znižuje daňový základ. Metódy daňových odpisov a ich sadzby zohľadňujú fiškálne záujmy štátu, aj prístup štátu k stimulovaniu investičnej činnosti podnikateľských subjektov.

Účtovné odpisy, ktoré upravuje vyhláška o odpisoch č. 586/90, majú predovšetkým vyjadriť priebeh používania dlhodobého nehmotného a hmotného majetku tak, aby sa zabezpečilo tomu zodpovedajúce zaťaženie nákladov (nákladová funkcia odpisov), ako aj reálne ocenenie dlhodobého majetku v jeho zostatkových cenách.

Zásadnou zmenou oproti minulosti je spôsob odpisovania. Dlhodobý majetok sa odpisuje nepriamym spôsobom formou oprávok na základe odpisového plánu. Pre stanovenie účtovných odpisov teda využíva podnikateľský subjekt odpisový plán, v ktorom si sám určí postupy odpisovania jednotlivých zložiek majetku. Zvolený spôsob a sadzby musia byť zapísané na inventárnej karte, spolu s daňovými odpismi a ostatnými identifikačnými údajmi.

V prvom roku odpisovania zaradí podnikateľský subjekt dlhodobý hmotný majetok do jednej zo štyroch odpisových skupín (§ 26 zákona č.595/2003 Z. z.) podľa zoznamu v prílohe, ktorá je súčasťou zákona (tab. 1).

Odpisové skupiny

Tabuľka 1

Odpisová skupina	Doba odpisovania od 1.1.2004
1	4 roky
2	6 rokov
3	12 rokov
4	20 rokov

Podnikateľský subjekt môže pre daňové účely použiť **rovnomerný (lineárny)** alebo **zrýchlený (degresívny)** odpis. Spôsob odpisovania treba určiť pre každý novoobstaraný dlhodobý hmotný majetok a nie je možné meniť ho po celý čas odpisovania. Dlhodobý nehmotný a hmotný majetok sa odpisuje najviac do vstupnej ceny alebo zvýšenej vstupnej ceny (podľa § 27 - 28 zákona č. 595/2003 Z. z.).

Podľa zákona č. 595/2003 Z.z. platia s účinnosťou od 1.1.2004 pre príslušné odpisové skupiny odpisové sadzby podľa tab. 2.

Tabuľka 2

Odpisová skupina	Doba odpisovania od 1.1.2004	Ročný odpis
1	4 roky	1/4
2	6 rokov	1/6
3	12 rokov	1/12
4	20 rokov	1/20

Pri zrýchlenom odpisovaní sú jednotlivým odpisovým skupinám od 1.1.2004 priradené koeficienty pre zrýchlené odpisovanie podľa tab. 4.

Koeficienty pre zrýchlené odpisovanie

Tabuľka 4

Odpisová skupina	K o e f i c i e n t p r e z r ý c h l e n é o d p i s o v a n i e		
	v prvom roku odpisovania	v ďalších rokoch odpisovania	pre zvýšenú vstupnú cenu
1	4	5	4
2	6	7	6
3	12	13	12
4	20	21	20

Pri zrýchlenom (degresívnom) odpisovaní treba najprv vypočítať odpisy podľa vzorca:

$$1.\text{rok} = \frac{\text{vstupná cena}}{\text{koeficient}}$$

$$\text{ďalšie roky} = \frac{2 \cdot \text{zostatková cena}}{\text{koeficient} - \text{počet už odpis. rokov}}$$

Pri výpočte odpisov konkrétneho dlhodobého hmotného majetku použitím rovnomerného alebo zrýchleného odpisovania možno zistiť odlišné sumy odpisov v jednotlivých rokoch, v oboch prípadoch však bude majetok odpísaný za rovnaké obdobie.

Podnikateľský subjekt sa môže rozhodnúť, ktorý spôsob odpisovania použije. Keďže si stanovuje odpisový plán sám, môže sa stať, že sa budú účtovné odpisy v jednotlivých rokoch líšiť od daňových odpisov. V takomto prípade vzniká podnikateľskému subjektu odložená daňová pohľadávka alebo odložená daňová povinnosť. Ak sa chce uvedeným rozdielom vyhnúť, odporúča sa najmä malým a stredným podnikom, ktoré nepotrebujú poznať účtovné odpisy, spojiť daňové a účtovné odpisy, t. j. používať daňové odpisy.

Dlhodobý nehmotný majetok sa podľa platnej legislatívnej úpravy (§ 22 zákona

č. 595/2003 Z. z.) odpíše najneskôr do piatich rokov od jeho obstarania v súlade s účtovnými predpismi, najviac do výšky vstupnej ceny.